

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Jus Canonicvm R.P. Pavli Laymanni, Soc: Jesu Theologi, Et
Olim In Alma Et Episcopali Academia Dilingana SS.
Canonum Ordinarii Professoris**

Laymann, Paul

Dilingæ, 1666

Capitvlvm VII. Eam te.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62559](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62559)

contra notata Abb. inc. r. n. r. Batrio n. 2. Vt lite pendente, &c.

11 Dico III. Si Episcopus non sit in possessione iurisdictionis erga Monasterium v. g. sed illud in possessione exemptionis existat, atque de hoc constet; non potest Episcopus contra Regulares procedere, aut censuras comminari: Quia priuaret eos possessione, aut quasi possessione iuris sui. Potest tamen Episcopus petere, vt priuilegium exemptionis exhibeatur, aut de legitima prescriptione doceatur: interea verò dum res cognoscitur, in possessione relinquendi sunt, iuxta cit. cap. cum personæ, & docet Rota Rom. supra citata n. 7. Abb. in c. r. num. 4. Vt lite pendente &c. Syluest. ver. exemptio q. 6. Em. Rodr. tom. 2. regul. qq. q. 64. a. 7. & Angel. ver. exemptio, §. Vtrum pendente, quòd exemptus *pendente lite non est turbatus in possessione sua, etiamsi possideat contra ius commune: dummodo ex aliqua probatione, licet non sufficiente, ad finale intentum ipse iustificet possessionem suam.*

12 Dico IV. Tamen si ij, qui intra diocesim existentes exemptos se dicunt, ex priuilegio aut prescriptione in possessione exemptionis sint, tamen ab Ordinario seu Diocesano citati comparere debent, atque priuilegium edere, aut de prescriptione docere. Quòd si neutrum horum prestare possint, concessum est Episcopo iurisdictione sua contra illos vt, citato cap. cum personæ, in fine, & docet Syl. ver. exemptio q. 5. In dubio autem num priuilegium validum sit, aut saltem causam præscribendi præbeat, non potest Ordinarius de eo cognoscere, aut contra illos pronunciare, vel possessione spoliare, prout loco cit. tradit Rodriguez; rationem assignans; partim ne quis sit iudex in propria causa, contra l. Qui iurisdictioni 10. ff. de iurisd. omn. Iudicum; partim quia interpretatio priuilegiorum Apostolicarum eidem Sedi reservatur.

Aduertendum autem hoc loco: Hæc, quæ ex cit. cap. cum personæ, allata sunt, de ijs tantum intelligi debere, qui priuilegio aut prescriptione legitima ab Ordinario seu Diocesano exemptos se profitentur: non

autem de ijs, qui iure communi exempti sunt. Idque inde probatur, quia processus ille aduersus exemptos, quo compelluntur suum priuilegium edere, inde prouenit, quòd *de iure communi, Ordinariorum inuentio sit fundata*, cit. c. cum personæ: Hæc autem ratio nequaquam locum habet erga iure communi exemptos: Cum enim species deroget generi, c. 1. de rescriptis; ideo si ex vna parte Ordinarij iurisdictione in omnes intra diocesim existetes, ex altera verò parte, quorundam exemptio ex communi iure nota sit, non potest dici Ordinarij iurisdictione erga hos fundata. Quamobrem rectè docuit Ioan. Andr. in reg. 27. in 6. Abb. super hoc c. n. 5. Imola ibid. n. 5. Decius n. 4. de rescript. Syl. loco cit. q. 8. Eman. Rodriq. tom. 1. regul. qq. q. 36. a. 4. quòd Religiosi mendicantes, cum iure communi, omnibus noto, exempti sint, comparere non teneantur, ad allegandam aut ostendendam exemptionem suam. Quorum communis doctrina conciliari potest cum alijs DD. apud Felin. h. c. n. 8. quando aiunt, quòd exempti si super exemptione citentur, comparere & priuilegium allegare debeant, etiamsi notorium esse existimetur. Id enim verum est, si priuilegium in corpore iuris contentum non sit: Discrimen est, quòd huiusmodi priuilegij, cum sit instar iuris communis, allegatio aut exhibitio frustra petatur, non ita verò priuilegij in corpore iuris non contenti: cum id omnibus ita notum non sit, aut, si notorium esse dicatur, hoc ipsum allegari, atque de eo cognosci potest: cum in facto potius, quàm in iure consistat. Quam ipsam doctrinam legere potes apud Sebast. Sapiam. super Abbate in cit. c. cum ordinem, lit. d.

CAPITVLVM VII.

Eam re.

PARAPHRASIS.

Vacante Sede Tornaciensi, Alexander III. scripsit ad Capitulum eiusdem Ecclesiæ pro Petro ex Iudaismo ad fidem Catholicam conuerso, mandans, vt ipsi Canonicatus in Ecclesia Tornaciensi confere-

tur. Sed quia ius conferendi beneficia ad solum Episcopum, non etiam Capitulum in ea Ecclesia pertinebat, ideo mandatum Papæ exequi non poterat. Cùm autem Archidiaconus pariter & Canonicus eius ecclesiæ Episcopus consecratus esset, Petrus ab ipso Canonicatum petiuit. Sed Episcopus se excusauit, quòd ipse à Sede Apostolica mandatum nullum accepisset. Hoc intellecto, Alexander III. rescribit, excusationem hanc inanem esse, cùm ex datâ literarum cognosci potuerit eas promanasse tempore Sedis vacantis, seu cùm nullus esset Episcopus. Quamobrè literæ missæ fuerunt ad Capitulum, tanquam in quo interim omnis rerum administratio resideret. Addit verò Pontifex, non ideo Petrum repudiandum esse, quia ex Iudæo genere ortus sit.

SUMMARYM.

1. In rescriptis Principis, si dubitetur, an sint obreptitia, tempus datæ inspici debet.
2. Capitulum Cathedrale, vacante Sede, exequi potest mandata Apostolica Sedis, etsi eorum executio ad Episcopum propriè spectet.
3. Iudæus conuersus postquam constantiam probauit, ad Ordines & beneficia promoueri potest.
4. Si statutum foret in Ecclesia episcopali, vel regulari (vbi esse potest) vt nemo ex genere Iudæorum in ecclesiam, vt beneficiarius, aut in Monasterium recipiatur; Papa autem per rescriptum contrarium mandet, vt talis rescripti recipi non debet, si huic nulla mentio vel clausula statuti inserta sit.

NOTANDVM I. Collatio beneficii ecclesiastici est gratuita concessio, siue gratia; ac veluti species quædam donationis, prout hîc appellatur.

NOTANDVM II. In rescriptis Principis, si dubitetur de eorû viribus, aut sintne obreptitia, tempus datæ inspici debet, sic

uti etiam habetur in c. constitutus 19. iun. Gl. hoc tit. ver. impetrâset. Item si agatur de capacitate Iudicis delegati, aut commissarij seu executoris, ad quem rescriptum directum est, cap. statutum 11. iun. Gl. ver. canonicis, hoc tit. in 6. & docet hîc Decius n. 5. fusè Boich n. 1.

NOTANDVM III. Capitulum cathedrale, vacante Sede, exequi potest mandata Apostolicæ Sedis, tametsi eorum executio ad Episcopum propriè spectet: Exemplum habemus hîc. Si vacet præbenda, cuius libera collatio ad Episcopum absque Capitulo pertinet, non potest eam conferre Capitulum Sede episcopali vacante, c. vn. Ne Sede vacante in 6. Attamen si Papa mandet eam conferri certæ personæ, exequi potest, imò debet Capitulum; propterea quòd eiusmodi collatio sit veluti necessaria: At verò in necessarijs præbendarum collationibus succedit Capitulum, vti colligitur ex c. 1. de institut. & tradit Nicol. Garcias p. 5. de beneficijs cap. 7. n. 51. Vt si ex fundatione certæ personæ, aut vni ex familia præbenda conferri debeat. Videri potest Innoc. hîc, Anton. de Butrio n. 24. Abb. n. 14.

Obijci potest, quòd Pontifex hîc dicat, Capitulum Pontificis mandatum exequi nõ potuisse. Responso colligitur ex textu; Ideo exequi non potuisse, quia cùm literæ præsentarentur, Episcopus nouiter electus confirmationem, quin & consecrationem acceperat: Notum autem est, Capitulum ex eo tempore, cùm Episcopus confirmatus est, episcopalia negotia exercere non posse. Et enim Capitulum administrat loco & vice Episcopi, dum Sedes vacat, c. his quæ 11. c. cùm olim 14. de maior. & obed. Superueniente autem principali cessat potestas administratoris seu vices gerentis; atque ad ipsum, Episcopum, inquam, confirmatum, statim deuoluitur. Eapropter ait hîc Pontifex, friuolam fuisse excusationem Tornacensis Episcopi, nullum se mandatum recepisse: Nam mandatum, cùm emanabat, non ad ipsum, qui nondum (vbi ex datâ literarum colligi potuit) administrationem gerebat, sed ad Capitulum pertinebat; ex quo etiam ipse vnus

Ad aures.

PARAPHRASIS.

Intellexerat Lucius III. Pontifex, quod Decani, Archidiaconi, Præcentores, & alij ecclesiasticis dignitatibus præditi, tacitâ dignitate seu personatu suo, atque simplici nomine se appellantes, literas super minoribus beneficijs à Sede Apostolica impetrarent: Eapropter rescribit Linconensi Episcopo, nolle se, vt eiusmodi literæ à personis, quæ pluribus reeditibus abundant, contra pauperes clericos impetratæ vim obtineant.

SUMMARIVM.

1. Rescriptum impetratum à Papa rediditur obreptitium, si in eo tacetur dignitas aut personatus impetrantis.
2. Non item si impetratum sit ab Ordinario, cui nota qualitates impetrantis esse censentur, vel si aliàs certum sit aut verisimile, Papam aut alium Principem, etiam suppressâ qualitate & veritate, concessurum fuisse beneficium; modo expressio qualitatis non sit, vs forma requisita.
3. Princeps non solet beneficium vni concedere, ita, vt alter laedatur, saltem grauitè. Vnde nunquam presumi debet, Principem rescribere, mandare, privilegium vel beneficium conferre voluisse cum graui seu notabili praiudicio.

vnus erat, videl. Canonicus & Archidiaconus, ac proinde scire debuerat, cur & quo tempore mandatum prodierit; atque executioni mandare, cum primùm ecclesiæ administrationem accepit.

3. NOTANDVM IV. Ex Iudaismo ad Fidem Catholicam conuersus, postquam constantiæ suæ sufficientia signa præbuit, ad sacros ordines & ecclesiastica beneficia promoueri potest. Ita hic, & docui lib. 1. moral. Theol. cap. 2. assert. 5.

4. QVÆSTIO est: Si in ecclesia Tornacensi statutum fuisset, vt nemo ex Iudæorum gente ortus, Canonicus, aut beneficiarius fieret, vt rûm Episcopus & Capitulum Petrum vi harum literarum Papalium recipere debuissent: Respondeo negatiuè, si nulla mentio, seu clausula derogatoria statuti inserta sit, iuxta doctrinam Ioann. Andræ in c. ei cui, de præbend. in 6. Felin. in c. nonnulli n. 9. hoc tit. quod Princeps non censetur derogare velle statutis & consuetudinibus locorum, nisi exprimat; & ideo per literas Papa nunquam derogatur statutis requirentibus certas qualitates in promouendo. Videri etiam potest Rota Roman. in decis. 1. in nouis, de præbend. Ratio responsionis sumitur ex c. 1. de constit. in 6. ex quo colligitur; Pontificem censendum non esse particularium locorum seu ecclesiarum consuetudinibus ac statutis, si ea rationabilia sint, derogare velle, nisi exprimat: Statutum autem istud, vt nemo ex genere Iudæorum in ecclesiam vt beneficiarius, aut in Monasterium, vel Ordinem recipiatur, rationale esse potest; neque excedit potestatem statuendi, quæ est in ecclesia episcopali, aut regulari, prout videre licet apud Eman. Rodriq. tom. 1. reg. qq. q. 10. a. 3.

Neque obstat, quod Pontifex in fine huius c. ait; *Quod Iudæus extiterit, ipsum dedignari non debet.* Quia in ecclesia Tornacensi non extabat tale statutum; alioquin allegatum fuisset: Cum itaque spectato cõmuni iure, tales non repellantur, rectè dixit Papa, eum, pro quo scriptum fuit, à præbenda repelli non potuisse.

NOTANDVM I. Si Clericus obtinens dignitatem aut personatum, impetret aliud beneficium, etiam ex minoribus, debet exprimere qualitatem beneficij antè obtenti: alioquin rescriptum obreptitium censeferi debet. Ratio est: Quia est obtentum per taciturnitatem veri per se ad rem pertinentis, quo cognito, Papa rem postulatam probabiliter non concessisset; Cum non sit eius